

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

16 серпня 2022 року

м. Дніпро

№ 54/14-р/к

Справа № 54/50-21

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції та
накладення штрафу

За результатами розгляду справи №54/50-21 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції акціонерним товариством «Криворізька теплоцентрально» (далі – АТ «Криворізька теплоцентрально», Товариство), розпочатої розпорядженням адміністративної колегії Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 29.07.2021 №54/56-рп/к, адміністративною колегією Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України бездіяльність АТ «Криворізька теплоцентрально», яка полягала у не здійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію категоріям споживачів «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)» за період грудень 2019 – квітень 2020 у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019-2020 у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу» та Правилам користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198, визнано порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», визначеним частиною першою статті 13 цього Закону, у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку постачання теплової енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку.

За вказане порушення на Товариство накладено штраф у розмірі 68 000 грн.

Товариство зобов'язано припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції у двомісячний строк з дати отримання рішення.

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- 1) З метою здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання, які здійснюють діяльність на регіональному ринку у сфері теплопостачання, зокрема, постачання теплової енергії, Відділенням було направлено Товариству вимогу про надання інформації від 31.03.2021 №54-02/1129.
- 2) У відповідь на вимогу від 31.03.2021 №54-02/1129 отримано лист АТ «Криворізька теплоцентрально» від 14.04.2021 №2509/08.

- 3) Адміністративною колегією Відділення надані АТ «Криворізька теплоцентрально» рекомендації «Про припинення бездіяльності, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції» від 04.06.2021 № 54/8-рк/к, направлені Товариству листом Відділення від 04.06.2021 № 54-02/2080.
- 4) У відповідь на рекомендації від 04.06.2021 № 54/8-рк/к отримано лист АТ «Криворізька теплоцентрально» від 17.06.2021 № 4201/09 щодо відсутності, на думку Товариства, порушень законодавства про захист економічної конкуренції в діях Товариства.
- 5) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 29.07.2021 №54/56-рп/к розпочато розгляд справи № 54/50-21 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- 6) Направлено копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 29.07.2021 №54/56-рп/к з листом Відділення від 30.07.2021 №54-02/2838 на адресу АТ «Криворізька теплоцентрально», отримане Товариством 11.08.2021 відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 4900401590566.
- 7) Направлено Товариству вимогу про надання інформації від 25.08.2021 № 54-02/3193.
- 8) У відповідь на вимогу від 25.08.2021 №54-02/3193 отримано лист АТ «Криворізька теплоцентрально» від 08.09.2021 № 6565/30.
- 9) Направлено Товариству вимогу про надання інформації від 01.09.2021 № 54-02/3329.
- 10) У відповідь на вимогу від 01.09.2021 № 54-02/3329 отримано лист АТ «Криворізька теплоцентрально» від 08.09.2021 № 6564/30.
- 11) Направлено Товариству вимогу про надання інформації від 13.09.2021 № 54-02/3571.
- 12) У відповідь на вимогу від 13.09.2021 № 54-02/3571 отримано лист АТ «Криворізька теплоцентрально» від 30.09.2021 № 8175/09.
- 13) 22.07.2022 листом № 54-02/1288 Товариству направлено копію подання від 12.07.2022 № 54-03/48п про попередні висновки у справі №54/50-21, отримане Товариством 27.07.2022.
- 14) Листом від 02.08.2022 № 01/6497/09 (вх. ТВ від 02.08.2022 №54-01/964) Товариство звернулося до Відділення з заявою про ознайомлення з матеріалами справи №54/50-21.
- 15) Листом від 03.08.2022 № 54-02/1372 Товариству повідомлено про можливість ознайомитися з матеріалами справи № 54/50-21.
- 16) Відповідно до протоколу ознайомлення з матеріалами справи № 54/50-21, 03.08.2022 представник АТ «Криворізька теплоцентрально» ознайомився з матеріалами справи.
- 17) Листом від 09.08.2022 № 54-02/1426 Відділення повідомило АТ «Криворізька теплоцентрально» про засідання адміністративної колегії Відділення (про дату, час і місце розгляду справи).
- 18) Листом від 10.08.2022 № 54-02/1429 Товариству направлено вимогу про надання інформації.
- 19) У відповідь на вимогу від 10.08.2022 № 54-02/1429 отримано лист АТ «Криворізька теплоцентрально» від 11.08.2022 № 6749/09.

2. ВІДПОВІДАЧ

- 20) Відповідачем у справі є акціонерне товариство «Криворізька теплоцентрально» (далі – АТ «Криворізька теплоцентрально», Товариство, Відповідач).
АТ «Криворізька теплоцентрально», зареєстроване 01.09.1999, дата запису: 16.03.2017, номер запису 12271450000017743, здійснює діяльність на підставі Статуту.
Місцезнаходження юридичної особи: [інформація з обмеженим доступом].
Ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація з обмеженим доступом].
Організаційно-правова форма юридичної особи – акціонерне товариство.
Основний вид економічної діяльності [інформація з обмеженим доступом].
Засновником Товариства є держава в особі Фонду державного майна України.
- 21) АТ «Криворізька теплоцентрально» є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в банківських установах, може мати печатку та штампи, торгову марку, зареєстровані знаки для товарів та послуг, бланки, емблеми та інші засоби візуальної ідентифікації.
- 22) Товариство має право від свого імені вчиняти правочини, укладати договори, угоди, контракти, набувати майнові та немайнові права, нести зобов'язання, виступати позивачем, відповідачем, третьою особою у судах, а також мати інші права та обов'язки, що надаються юридичній особі.

- 23) В місті Кривому Розі Товариство є одним із суб'єктів господарювання, який має виробничі потужності для виробництва, транспортування та постачання теплової енергії споживачам мережами, що перебувають у його господарському віданні. Отже, АТ «Криворізька теплоцентрально» здійснює весь цикл з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії.
- 24) АТ «Криворізька теплоцентрально» є юридичною особою, здійснює господарську діяльність, в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА НА РИНКУ.

- 25) Дослідження ринку постачання теплової енергії, на якому здійснює діяльність АТ «Криворізька теплоцентрально», проведено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 за № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика).

3.1 Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- 26) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1 Суб'єкт господарювання.

- 27) Суб'єктом господарювання, який є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища, є АТ «Криворізька теплоцентрально».
- 28) Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- 29) Відповідно до частини 1 статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій відноситься діяльність у сфері транспортування теплової енергії.
- 30) Відповідно до частини 2 статті 5 Закону України «Про природні монополії», зведений перелік суб'єктів природних монополій ведеться Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.
- 31) АТ «Криворізька теплоцентрально» є суб'єктом господарювання природної монополії та включене до зведеного переліку суб'єктів природних монополій з транспортування теплової енергії, зокрема, магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами.
- 32) Крім цього, АТ «Криворізька теплоцентрально» здійснює свою діяльність на суміжних ринках, відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії», зокрема, здійснює господарську діяльність з виробництва теплової енергії (крім випадків, коли вона використовується виключно для внутрішньовиробничих потреб) в обсягах, що перевищують рівень, який встановлюється умовами та правилами здійснення підприємницької діяльності з виробництва теплової енергії (ліцензійними умовами); постачання теплової енергії.

33) Для здійснення вищевказаної діяльності Товариство має такі ліцензії:

- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № [інформація з обмеженим доступом] (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії [інформація з обмеженим доступом]), видану на виробництво теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії);
- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № [інформація з обмеженим доступом] (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії [інформація з обмеженим доступом]), видану на транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами;
- ліцензію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг серія АД № [інформація з обмеженим доступом] (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії [інформація з обмеженим доступом]), видану на постачання теплової енергії.

3.1.2 Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- 34) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» товар – будь-який предмет господарського обороту, в т. ч. продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.
- 35) Відповідно до статті 1 Закону України «Про теплопостачання»:
- ринок теплової енергії - сфера обороту теплової енергії як товару, на який є попит і пропозиція;
 - постачання теплової енергії (теплопостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору.
- 36) Постачання теплової енергії є товаром, оскільки є предметом господарського обороту протягом опалювального періоду 2019-2020 років.
- 37) Конкретним товаром, який випускається, постачається, продається Товариством, є постачання теплової енергії, включаючи виробництво, транспортування та постачання теплової енергії.

3.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище.

3.2.1 Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- 38) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- 39) У відповідності до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- 40) Відповідно до пункту 4.3 Методики не розглядаються як товар проміжні результати діяльності суб'єктів господарювання, що не реалізуються на ринку, а споживаються у технологічному процесі їх власного виробництва.
- 41) Відповідно до пункту 4 Правил користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198, користування тепловою енергією допускається лише на підставі договору купівлі - продажу теплової енергії між споживачем і теплопостачальною організацією (далі - договір), крім підприємств, що виробляють та використовують теплову енергію для цілей власного виробництва. Договори укладаються

відповідно до типових договорів. Форми типових договорів затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері теплопостачання.

- 42) Відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання теплової енергії, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримати послугу з постачання теплової енергії, регулюють Правила надання послуг з постачання теплової енергії, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 830 «Про затвердження Правил надання послуги з постачання теплової енергії і типових договорів про надання послуги з постачання теплової енергії». Окрім того, ці Правила визначають вимоги до якості послуги, одиниці виміру обсягу спожитої споживачем теплової енергії, порядок оплати.
- 43) Постачання теплової енергії споживачам Товариство здійснює на підставі укладених договорів.
- 44) Споживчі характеристики, умови споживання, умови реалізації (постачання) теплової енергії та ціна протягом опалювального періоду 2019-2020 років визначені у договорах, укладених Товариством зі споживачами.
- 45) Так. предметом укладених Товариством зі споживачами договорів є відпуск теплової енергії на вказані в дислокації об'єкти, за встановленими згідно чинного законодавства тарифами, у обсягах відповідно з установленними планами теплоспоживання на рік, з якістю теплової енергії у відповідності до умов договорів та ДБН В.2.2.-28:2010 «Будинки і споруди. Будинки адміністративного та побутового призначення».
- 46) З огляду на наведені у договорах умови реалізації та ціни, умови споживання (специфічність розміщення, монтажу, технічного обслуговування), необхідною умовою отримання теплової енергії є приєднання внутрішньобудинкових систем опалення об'єктів споживачів до теплових мереж ліцензіата, тому постачання теплової енергії за споживчими характеристиками (функціональне призначення, фізичні характеристики, технічні та експлуатаційні характеристики) є товаром і не є подібним іншим товарам.
- 47) **Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «Криворізька теплоцентраль», є постачання теплової енергії.**

3.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів).

- 48) Пункт 4.4 Методики визначає, що перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- 49) Значущими обсягами продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп) визначаються обсяги, які, як правило, перевищують 5 відсотків відомих обсягів товарів (товарних груп), що мають ознаки однакових (подібних, аналогічних), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- 50) Статтею 1 Закону України «Про теплопостачання», зокрема визначено:
 - об'єкти у сфері теплопостачання - теплогенеруючі станції чи установки, теплові електростанції, теплоелектроцентралі, котельні, когенераційні установки, теплові мережі, які призначені для виробництва і транспортування теплової енергії, а також об'єкти та споруди, основне і допоміжне обладнання, що використовуються для забезпечення безпечної та надійної експлуатації теплових мереж;
 - система централізованого теплопостачання - сукупність джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для теплозабезпечення споживача, населеного пункту, яка включає системи децентралізованого та помірно-централізованого теплопостачання;
 - споживач теплової енергії - фізична або юридична особа, яка використовує теплову енергію на підставі договору;

- суб'єкти відносин у сфері теплопостачання - фізичні та юридичні особи незалежно від організаційно-правових форм та форми власності, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії, теплосервісні організації, споживачі, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування;

- теплогенеруюча організація - суб'єкт господарської діяльності, який має у своїй власності або користуванні теплогенеруюче обладнання та виробляє теплову енергію;

- теплотранспортуюча організація - суб'єкт господарської діяльності, який здійснює транспортування теплової енергії;

- теплопостачальна організація - суб'єкт господарської діяльності з постачання споживачам теплової енергії.

51) Правила користування тепловою енергією, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198 (далі - Правила 1198), визначають взаємовідносини між теплопостачальними організаціями та споживачами теплової енергії та є обов'язковими для виконання усіма теплопостачальними організаціями незалежно від форми власності, споживачами, організаціями, що виконують пуск, налагодження та експлуатацію обладнання для виробництва, транспортування, постачання та використання теплової енергії.

52) Відповідно до Правил 1198:

- система теплопостачання - сукупність джерел теплової енергії, магістральних та/або місцевих (розподільних) теплових мереж, засобів розподілення теплової енергії, які об'єднані спільним режимом виробництва, транспортування та постачання теплової енергії;

- система теплоспоживання - комплекс теплоспоживчих установок, з'єднаний із системою теплопостачання, призначений для задоволення потреб споживача відповідно до договору;

- споживач теплової енергії - фізична особа, яка є власником будівлі або суб'єктом підприємницької діяльності, чи юридична особа, яка використовує теплову енергію відповідно до договору.

53) Таким чином, **постачальниками** (продавцями) теплової енергії є суб'єкти господарювання, господарська діяльність яких спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні тепловою енергією за допомогою сукупності джерел теплової енергії, магістральних та/або місцевих (розподільних) теплових мереж, засобів розподілення теплової енергії, які об'єднані спільним режимом виробництва, транспортування та постачання теплової енергії.

54) АТ «Криворізька теплоцентраль» протягом опалювального періоду 2019-2020 є постачальником теплової енергії, оскільки здійснює зазначену господарську діяльність за допомогою системи централізованого теплопостачання – сукупності джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для теплозабезпечення споживачів.

55) **Основними споживачами** постачання теплової енергії протягом опалювального періоду 2019-2020 виступають фізичні та юридичні особи в межах території [інформація з обмеженим доступом] районів м. Кривого Рогу, системи теплоспоживання яких з'єднані з системою теплопостачання АТ «Криворізька теплоцентраль», та які використовують теплову енергію відповідно до укладених з Товариством договорів.

3.3. Визначення товарних меж ринку.

56) У відповідності до пунктів 5.1 - 5.3 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

57) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

a. подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;

b. подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо;

c. наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);

- d. відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - e. взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- 58) Постачання теплової енергії за показниками подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не має товарів-замінників, тому, постачання теплової енергії не є взаємозамінним товаром з будь-яким іншим товаром.
- 59) Враховуючи, що постачання теплової енергії не є взаємозамінним з будь-яким іншим товаром, а необхідною умовою отримання постачання теплової енергії є приєднання систем теплоспоживання споживачів з системою теплопостачання ліцензіата, споживачі постачання теплової енергії за звичайних умов не можуть легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- 60) Таким чином, **товарними межами ринку визначена товарна група – постачання теплової енергії.**

3.4 *Визначення територіальних (географічних) меж ринку.*

- 61) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним. При цьому слід звернути увагу на те, що при остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.
- 62) Отримання постачання теплової енергії на певній території можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить господарську діяльність з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії на цій території.
- 63) Характерною особливістю взаємодії попиту і пропозиції постачання теплової енергії є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання зазначеного товару є з'єднання систем теплоспоживання споживачів з системою теплопостачання АТ «Криворізька теплоцентраль», зокрема приєднання внутрішньобудинкових мереж опалення об'єктів споживачів до магістральних та місцевих (розподільчих) мереж централізованого опалення. За межами цих мереж користування постачанням теплової енергії Товариства є неможливим.
- 64) Разом з тим, територіальні межі ринку постачання теплової енергії є чітко визначеними договорами, укладеними з покупцями (споживачами, користувачами), та фактично обмежуються і співпадають з межами розташування точки розподілу (розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін), в яких здійснюється передача теплової енергії від постачальника до споживача.
- 65) Листом від 30.09.2021 Товариство повідомило, що протягом опалювального періоду 2019-2020 здійснювало господарську діяльність з виробництва, транспортування магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії для потреб населення, бюджетних організацій та інших споживачів в межах території [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривого Рогу Дніпропетровської області.
- 66) Отже, територіальними (географічними) межами ринку постачання теплової енергії, на якому АТ «Криворізька теплоцентраль» протягом опалювального періоду 2019-2020 здійснювало господарську діяльність постачання теплової енергії (включаючи виробництво, транспортування та постачання), є територія [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривого Рогу, на якій розташовані теплові мережі, що перебувають у господарському віданні АТ «Криворізька теплоцентраль».

3.5 *Проміжок часу стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку - часові межі ринку.*

- 67) У відповідності до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно - грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.

- 68) Згідно статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції»:
- ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
 - попит - певна кількість товару, яку споживачі готові або/та в змозі купити за певну ціну у межах певної території протягом певного періоду;
 - пропозиція - певна кількість товару, яку суб'єкт господарювання виробляє (або може виробити) і пропонує (або може пропонувати) для реалізації на ринку, чи реалізує (або може реалізувати) на ринку за запропонованою ціною у межах певної території протягом певного періоду.
- 69) Діяльність суб'єктів господарювання у сфері теплопостачання обумовлена сезонним характером (реалізація теплової енергії для потреб опалення здійснюється протягом опалювального періоду).
- 70) Пунктом 2 Правил надання послуги з постачання теплової енергії, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 830 (далі – Постанова 830), визначено, що опалювальний період - період, протягом якого теплопостачальні організації постачають теплову енергію для потреб опалення.
- 71) В пункті 8 Постанови 830 зазначено, що Постачання теплової енергії для потреб опалення здійснюється в опалювальний період.
- 72) Рішення про початок та закінчення опалювального періоду приймається органами місцевого самоврядування з урахуванням кліматичних умов згідно з будівельними нормами і правилами, правилами технічної експлуатації теплових установок і мереж, державними санітарними нормами і правилами.
- 73) Виконавчим комітетом Криворізької міської ради прийнято рішення від 18.09.2019 № 448 «Про початок опалювального сезону 2019-2020 років».
- 74) За наявною інформацією, Товариство реалізовувало товар на ринку за запропонованою ціною у межах певної території протягом певного періоду: Товариство постачало теплову енергію споживачам категорій «населення», «бюджетні установи» та «інші споживачі» у межах території [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривий Ріг, нараховуючи плату за теплову енергію, протягом досліджуваного часового періоду, протягом опалювального періоду 2019-2020 років.
- 75) Отже, протягом опалювального періоду 2019-2020 років у межах території [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривий Ріг існували попит і пропозиція, сукупність товарно-грошових відносин між АТ «Криворізька теплоцентраль» і споживачами категорій «населення», «бюджетні установи» та «інші споживачі», що утворює ринок товару із сталою структурою.
- 76) Таким чином, **часові межі ринку постачання теплової енергії визначено опалювальний період 2019-2020.**

3.6 Визначення бар'єрів для вступу на ринок.

- 77) Відповідно до Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- 78) Згідно до Методики бар'єри вступу на ринок - це обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- 79) Ринок постачання теплової енергії характеризується наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів, як то отримання ліцензій на здійснення господарської діяльності з виробництва теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, постачання теплової енергії, а також, наявність у суб'єкта господарювання в оперативному управлінні (власності, оренді) інфраструктури у вигляді цілісного майнового комплексу.

- 80) Окрім того, відповідно до статті 1 Закону України «Про теплопостачання», охоронна зона теплових мереж – землі вздовж теплових мереж для забезпечення нормальних умов їх експлуатації, запобігання ушкодженню, а також для зменшення їх негативного впливу на людей, суміжні землі, природні об'єкти та довкілля.
- 81) Для забезпечення безпеки населення, що мешкає в районі розташування об'єктів теплопостачання, встановлюються охоронні зони, розміри та порядок використання яких визначаються нормативно-правовими актами і проектами цих об'єктів, затвердженими у встановленому законодавством порядку (частина третя статті 27 Закону України «Про теплопостачання»).
- 82) Усі види господарської діяльності в охоронних зонах можуть провадитися тільки за погодженням з власником об'єкта теплопостачання або уповноваженим ним органом (частина четверта статті 27 Закону України «Про теплопостачання»).
- 83) Відповідно до вимог Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» створення та розвиток інженерно-транспортної інфраструктури, в тому числі нове будівництво або реконструкція існуючих інженерних, транспортних споруд і комунікацій може здійснюватися лише у відповідності до вимог містобудівної документації, в тому числі генеральних планів населених пунктів, планів зонування територій і детальних планів території, затверджених відповідними сільськими, селищними, міськими радами чи районними державними адміністраціями, якими на стадії планування (проектування) населених пунктів розрахунковим способом, залежно від кількості населення, інтенсивності руху транспорту і пішоходів, складу елементів, які розміщуються в межах поперечного профілю (проїзні частини, технічні смуги для прокладання підземних комунікацій, тротуари, зелені насадження, охоронні зони тощо), з урахуванням санітарно-гігієнічних вимог та інших нормативних документів, визначається ширина вулиць і доріг, що ускладнює будівництво додаткових нових (паралельних) магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж до вже існуючих.
- 84) За інформацією Товариства (лист від 30.09.2021 № 8175/09), підставою користування АТ «Криворізька теплоцентральною» системою централізованого теплопостачання (сукупністю джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для теплозабезпечення споживачів) для постачання теплової енергії в досліджуваних територіальних та часових межах є:
- наказ Міністерства енергетики України [інформація з обмеженим доступом] «Про створення Державного підприємства «Криворізька теплоцентральною», яким передбачено створення Державного підприємства «Криворізька теплоцентральною» та базі майна відокремленого підрозділу енергопостачальної компанії «Дніпрообленерго» - Криворізької теплоцентральною та визнано правонаступником в частині прав та зобов'язань щодо майна, переданого згідно з актом приймання-передачі;
 - рішення виконавчого комітету Криворізької міської ради [інформація з обмеженим доступом] «Про передачу функцій обслуговування частини споживачів теплової енергії від Криворізьких тепломереж Криворізькій теплоцентральною», відповідно до якого, зокрема Криворізькій теплоцентральною доручено виконання функцій виробника, постачальника та виконавця робіт (постачання теплової енергії для опалення, гарячого водопостачання) у [інформація з обмеженим доступом] районів м. Кривого Рогу;
 - лист ВАТ «ЕК Дніпрообленерго» [інформація з обмеженим доступом] стосовно надання згоди на передання Криворізькій теплоцентральною функцій виробника, постачальника та виконавця послуг (постачання теплової енергії для опалення та гарячого водопостачання) у [інформація з обмеженим доступом], а в подальшому і в [інформація з обмеженим доступом] районах з наступним переданням квартальних теплових мереж і теплових пунктів до житлових будинків;
 - розпорядження міського голови м. Кривого Рогу [інформація з обмеженим доступом] «Про передачу функцій обслуговування частини споживачів теплової енергії [інформація з обмеженим доступом] району від підприємства «Криворіжтепломережа» Криворізькій теплоцентральною», зокрема щодо передачі з 01.01.2000 функцій по забезпеченню тепловою енергією частини споживачів [інформація з обмеженим доступом] району, а також, щодо здійснення до 01.02.2000 передачі об'єктів теплопостачання без зміни форми власності;

- рішення виконавчого комітету Криворізької міської ради [інформація з обмеженим доступом] «Про надання згоди на передачу окремих об'єктів теплопостачання від комунального підприємства теплових мереж «Криворіжтепломережа» до державного підприємства «Криворізька теплоцентрально», яким надано згоду на передачу об'єктів теплопостачання у [інформація з обмеженим доступом] районах міста від комунального підприємства теплових мереж «Криворіжтепломережа» до державного підприємства «Криворізька теплоцентрально» на балансовий облік та в господарське відання, без передачі права власності;

- рішення Криворізької міської ради [інформація з обмеженим доступом] «Про припинення комунальному підприємству теплових мереж «Криворіжтепломережа» права постійного користування земельними ділянками, реєстрацію права комунальної власності на них та внесення змін до земельно-облікової документації», яким передбачено державному підприємству «Криворізька теплоцентрально» оформити правоустановчі документи на земельні ділянки;

- наказ Фонду державного майна України [інформація з обмеженим доступом] «Про перетворення державного підприємства «Криворізька теплоцентрально» у публічне акціонерне товариство «Криворізька теплоцентрально».

85) У листі від 30.09.2021 № 8175/09 Товариством наведено перелік виробничих об'єктів - джерел теплової енергії [інформація з обмеженим доступом], які знаходяться на балансі АТ «Криворізька теплоцентрально».

86) Отже, для вступу нових суб'єктів господарювання на ринок постачання теплової енергії в зазначених територіальних (географічних) межах також існують фактори організаційного характеру, пов'язані з технологічними особливостями постачання теплової енергії, а саме необхідність придбання у власність або у користування теплогенеруючого обладнання, необхідність будівництва нових магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж та з'єднання новозбудованої системи теплопостачання з системами теплоспоживання споживачів, в той час, як у межах території, де розташовані діючі мережі АТ «Криворізька теплоцентрально», зазначене будівництво є неможливим, зокрема, оскільки існують й адміністративні обмеження щодо користування земельними ділянками.

3.7 Визначення потенційних конкурентів.

87) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:

- які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;

- які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;

- нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

88) Транспортування теплової енергії, згідно із статтею 5 Закону України «Про природні монополії», віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.

89) Відповідно до частин третьої та четвертої статті 19 Закону України «Про теплопостачання»:

- споживач або суб'єкт теплоспоживання має право вибирати (змінювати) теплопостачальну організацію, якщо це технічно можливо;

- теплогенеруюча організація має право постачати вироблену теплову енергію безпосередньо споживачу згідно з договором купівлі-продажу. У разі якщо така організація не є теплотранспортуючою, то теплотранспортуюча організація не має права відмовити теплогенеруючій організації у транспортуванні теплової енергії, якщо це дозволяють технічні можливості системи.

90) Фізичні та юридичні особи, бюджетні установи, інші споживачі та релігійні організації (споживачі) можуть отримувати постачання теплової енергії тільки у суб'єкта природної монополії, а відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» - конкуренція на ринках природних монополій є неможливою.

- 91) У листі від 30.09.2021 № 8175/09 АТ «Криворізька теплоцентрально» зазначило, що у споживачів Товариства відсутня альтернатива в отриманні постачання теплової енергії від іншого суб'єкта господарювання.
- 92) Окрім того, в ході дослідження, в територіальних межах міста Кривого Рогу, де розташовані діючі мережі, які знаходяться в господарському віданні Товариства, не встановлено інших суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність з постачання теплової енергії або які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо для провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії, але з різних причин не реалізують ці можливості.
- 93) Так, комунальне підприємство теплових мереж «Криворіжтепломережа», листом від 30.09.2021 № 2568/05 у відповідь на вимогу Відділення від 13.09.2021 № 54-02/3570, повідомило наступне:
- (цитата) «КПТМ «Криворіжтепломережа» надає послуги з теплопостачання в районах міста Кривого Рогу, де розташовані джерела теплопостачання, які знаходяться на балансовому обліку підприємства [інформація з обмеженим доступом], а саме: [інформація з обмеженим доступом].*
- Територіальні межі надання КПТМ «Криворіжтепломережа» послуги з теплопостачання визначаються балансовою належністю джерел теплової енергії, магістральних та місцевих (розподільчих) теплових мереж, що об'єднані між собою та використовуються для забезпечення споживачів, що безпосередньо підключені до теплових мереж...*
- Матеріально-технічна база, кадри підприємства розраховані для забезпечення діяльності існуючих об'єктів теплопостачання. КПТМ «Криворіжтепломережа» не має технічної можливості для постачання теплової енергії для споживачів, які не підключені до котельних і теплових мереж, що знаходяться на балансовому обліку підприємства і розташовані в інших районах міста Кривого Рогу.*
- Потужність джерел теплової енергії КПТМ «Криворіжтепломережа» розрахована на забезпечення теплом споживачів, які підключені до теплових мереж цих джерел і не можуть використовуватись для задоволення потреб всіх споживачів теплової енергії у місті Кривому Розі, у тому числі й споживачів АТ «Криворізька теплоцентрально».*
- 94) Отже, в територіальних межах міста Кривого Рогу, де розташовані діючі мережі, які знаходяться в господарському віданні Товариства, не встановлено інших суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність з постачання теплової енергії або які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо для провадження господарської діяльності з постачання теплової енергії, але з різних причин не реалізують ці можливості.
- 95) З огляду на зазначене, у споживачів Товариства відсутня альтернатива в отриманні постачання теплової енергії від іншого суб'єкта господарювання.
- 96) Таким чином, враховуючи наявність організаційних та адміністративних бар'єрів вступу на досліджуваний ринок, реальних та потенційних конкурентів АТ «Криворізька теплоцентрально» не встановлено.

3.8 Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку.

- 97) В ході розгляду справи, окрім АТ «Криворізька теплоцентрально», не встановлено інших суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з постачання теплової енергії юридичним та фізичним особам протягом опалювального періоду 2019-2020 у межах території [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривий Ріг, де розташовані діючі мережі, які знаходяться в господарському віданні Товариства.
- 98) Таким чином, оскільки АТ «Криворізька теплоцентрально» є єдиним виробником постачальником теплової енергії в досліджуваних територіальних межах, то **частка АТ «Криворізька теплоцентрально» на ринку постачання теплової енергії юридичним та фізичним особам у зазначених часових та територіальних межах становить 100%.**

3.9 Установлення монопольного(домінуючого) становища.

- 99) В межах досліджуваного ринку не встановлено конкурентів АТ «Криворізька теплоцентраль», оскільки не встановлено інших суб'єктів господарювання, що у досліджуваних часових та територіальних межах здійснювали діяльність з постачання теплової енергії або мали технічну можливість постачати теплову енергію юридичним та фізичним особам.
- 100) Водночас, забезпечення будівель споживачів власним обладнанням для автономного опалення, власними силами не є товаром.
- 101) В ході розгляду справи Товариством не надано доказів про фактичну діяльність конкурентів на досліджуваній території протягом опалювального періоду 2019-2020 років.
- 102) Відтак, АТ «Криворізька теплоцентраль» у межах території [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривий Ріг, де розташовані діючі мережі, які знаходяться в господарському віданні Товариства, є єдиним суб'єктом господарювання, який постачає теплову енергію.
- 103) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- (а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - (б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- 104) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- 105) З урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність АТ «Криворізька теплоцентраль», яке є на досліджуваному ринку єдиним постачальником теплової енергії, диктувати свої умови при продажу товару, є ознакою ринкової влади.
- 106) **Враховуючи викладене, АТ «Криворізька теплоцентраль» протягом опалювального періоду 2019-2020 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання теплової енергії в межах території [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривого Рогу, де розташовані діючі мережі, які знаходяться в господарському віданні Товариства, як таке, що не мало жодного конкурента.**

4. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ.

4.1. Нормативно-правове регулювання.

- 107) Правові засади функціонування ринків у сфері теплопостачання визначаються, зокрема: Законом України «Про теплопостачання»; Законом України «Про житлово-комунальні послуги» від 9 листопада 2017 року № 2189-VIII після 01.05.2019 (далі - Закон про ЖКП 2189); Правилами надання послуги з постачання теплової енергії, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 830 (далі – Постанова 830) після 01.05.2019; Правилами користування тепловою енергією, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198 (далі - Правила 1198); Порядком формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з постачання теплової енергії і постачання гарячої води, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869; Порядком інформування споживачів про намір зміни цін/тарифів на комунальні послуги з обґрунтуванням такої необхідності, затвердженим наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05.06.2018 № 130; та іншими нормативно-правовими актами.
- 108) Відповідно до статті 6 Закону України «Про теплопостачання», державна політика у сфері теплопостачання базується на принципах забезпечення **захисту прав та інтересів споживачів**, взаємної відповідальності суб'єктів відносин у сфері теплопостачання за якісне

постачання теплової енергії та своєчасну її оплату, сприяння розвитку конкурентних відносин на ринку теплової енергії, встановлення відповідальності суб'єктів теплопостачання за порушення законодавства у сфері теплопостачання.

- 109) Відповідно до статті 5 Закону про ЖКП 2189 до комунальної послуги, зокрема, відноситься **послуга з постачання теплової енергії, постачання гарячої води.**
- 110) Відповідно до п.3 ч.2 статті 6 Закону про ЖКП 2189 виконавцем комунальної послуги з постачання теплової енергії є теплопостачальна організація.
- 111) Постановою 830 визначені правила, які регулюють відносини між суб'єктом господарювання, що провадить господарську діяльність з постачання теплової енергії, та індивідуальним і колективним споживачем, який отримує або має намір отримати послугу з постачання теплової енергії, та визначають вимоги до якості послуги, одиниці виміру обсягу спожитої споживачем теплової енергії, порядок оплати.
- 112) Відповідно до п.4 Постанови 830 послуга з **постачання теплової енергії** надається споживачу **для потреб опалення** або на індивідуальний тепловий пункт споживача для потреб опалення та приготування гарячої води.
- 113) З 1 травня 2019 року в повному обсязі введено в дію Закон про ЖКП 2189, яким змінено не лише назви комунальних послуг, а й змінено підходи до їх надання, обліку, адміністрування, порядку формування та встановлення тарифів.
- 114) **Тарифи на постачання теплової енергії** є однією із істотних умов договорів про надання комунальних послуг, а відтак не можуть бути зміненими уповноваженими органами.
- 115) Повноваженнями зі встановлення тарифів на послуги з постачання теплової енергії централізованого опалення та постачання гарячої води наділені - Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг і органи місцевого самоврядування.
- 116) **В умовах запровадження ринку природного газу** вартість природного газу для підприємств теплопостачання змінюється майже щомісяця. Зміна ціни газу протягом опалювального періоду може бути змінена як в сторону зменшення, так і в сторону збільшення.
- 117) З початку опалювального періоду 2019-2020 для підприємств теплопостачання було значно знижено ціну природного газу у порівнянні з тією, що діяла в кінці минулого опалювального періоду та була врахованою у встановлених тарифах на теплову енергію та комунальні послуги.
- 118) При цьому на законодавчому рівні механізмів автоматичного коригування тарифів на послугу з постачання теплової енергії для споживачів, що враховували б такі цінові зміни складових тарифів, передбачено не було.
- 119) Будь-яка зміна вартості природного газу впливає на розмір тарифів на теплову енергію та послугу з постачання теплової енергії для споживачів, оскільки газова складова у структурі собівартості послуг з теплопостачання є найбільшою.
- 120) Однак переглянути діючі тарифи на комунальні послуги, що надаються в умовах дії договорів про надання комунальних послуг, що укладалися до 1 травня 2019 року, тобто до моменту введення в дію нового Закону України «Про житлово-комунальні послуги», на сьогодні, як зазначалося вище, не має можливості.
- 121) У зв'язку з цим, Кабінетом Міністрів України для забезпечення захисту прав споживачів теплової енергії та комунальних послуг в частині **оплати ними справедливої вартості теплової енергії та комунальних послуг**, а також збалансування інтересів суб'єктів господарювання, споживачів та держави, у грудні 2019 року було прийнято постанову від 24 грудня 2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу» (далі – Постанова 1082).
- 122) Згідно з пунктом 2 Постанови 1082, у разі прийняття теплопостачальною організацією (виконавцем послуг із централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води) рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, споживачам, у зв'язку із зміною для них ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019/2020 року, відповідні зміни

(починаючи із нарахувань за грудень 2019 року) мають відображатися щомісяця у платіжних документах споживачів, надісланих у місяці, що є наступним за розрахунковим періодом. Про прийняте рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію, послуги з централізованого опалення та централізованого постачання гарячої води, теплопостачальна організація інформує споживачів шляхом розміщення інформаційного повідомлення (з наведенням відповідних обґрунтувань) на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування та/або на власному сайті.

- 123) Даною постановою 1082 внесені зміни до Правил 1198.
- 124) Пункт 35 Правил 1198, яким визначено права теплопостачальної організації, доповнено абзацом такого змісту: “прийняти рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію для споживачів у зв’язку із зміною ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії.”
- 125) Також, **Правила 1198 доповнено розділом «Особливості нарахування (визначення) плати за теплову енергію для споживачів у зв’язку зі зміною ціни природного газу для теплопостачальної організації»** з таким змістом:

«47. У разі зміни для теплопостачальної організації протягом опалювального сезону ціни природного газу (без урахування зміни тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), що використовується для виробництва теплової енергії, теплопостачальна організація може прийняти рішення щодо зміни розміру нарахувань за спожиту теплову енергію для споживачів.

Підставою для зміни розміру нарахувань за спожиту теплову енергію є умова, коли ціна природного газу (без урахування зміни тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), придбаного теплопостачальною організацією у відповідному місяці опалювального сезону, є нижчою від ціни природного газу (без урахування зміни тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), що врахована у структурі тарифів на теплову енергію, встановлених уповноваженими органами.

49. Різниця в нарахуваннях спрямовується в оплату майбутніх платежів, крім випадку припинення дії договору із споживачем.

За наявності у споживача заборгованості за спожиту теплову енергію сума перерахунку зараховується в рахунок погашення існуючої заборгованості споживача відповідно до черговості її виникнення».

- 126) Отже, **враховуючи вимоги Постанови 1082 та Правил 1198, зміна розміру нарахувань за постачання теплової енергії здійснюється для всіх категорії споживачів.**

4.2. Фактичні обставини справи

- 127) Відділенням, на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 12.08.2020 №13-01/824, відповідно до покладених на нього завдань та повноважень, визначених статтями 3 та 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», проведено дослідження діяльності суб’єктів господарювання, які здійснюють діяльність на регіональних ринках у сфері теплопостачання, яким було охоплене, зокрема, АТ «Криворізька теплоцентраль». У ході здійснення дослідження було з’ясовано наступне.
- 128) Згідно з інформацією АТ «Криворізька теплоцентраль» (лист від 14.04.2021 № 2509/08), на підставі постанови 1082, Товариством було здійснено перерахунки розміру плати для споживачів категорії «населення» протягом опалювального періоду 2019/2020 (починаючи з нарахувань за грудень 2019) із урахуванням коефіцієнтів перерахунків.
- 129) Так, Товариством здійснено перерахунків за теплову енергію за опалювальний період 2019/2020 по категорії споживачів «населення» на загальну суму 156 239,98 тис. грн з урахуванням наступних коефіцієнтів перерахунків: грудень 2019 – 0,7833, січень 2020 – 0,8246, лютий 2020 – 0,7469, березень 2020 – 0,6858, квітень 2020 – 0,6306 (лист Товариства від 14.04.2021 № 2509/08).

- 130) З наведеного у листі Товариства від 14.04.2021 № 2509/08, по інших категоріях споживачів «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)» перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію за період грудень 2019 - квітень 2020 **не проводилися**.
- 131) За інформацією АТ «Криворізька теплоцентраль» (лист від 14.04.2021 №2509/08), протягом опалювального періоду 2019/2020 по Товариству діяли тарифи на теплову енергію, затверджені рішенням виконавчого комітету Криворізької міської ради від 22.01.2019 № 51 у розмірах: для категорії споживачів «населення» - 1688,37 грн/Гкал з ПДВ; для категорії споживачів «бюджетні установи» - 1789,021 грн/Гкал з ПДВ; для категорії «інші споживачі» - 1715,149 грн/Гкал з ПДВ.
- 132) Також, АТ «Криворізька теплоцентраль» повідомило (лист від 14.04.2021 № 2509/08), що питома вага складової природного газу у діючих протягом опалювального періоду 2019/2020 тарифах на теплову енергію, її виробництво, встановлених рішенням виконавчого комітету Криворізької міської ради № 51 від 22.01.2019, становить:
для потреб населення – 84,709%,
для потреб бюджетних установ – 81,466%,
для потреб інших споживачів – 83,171%.
- 133) Окрім того, за інформацією АТ «Криворізька теплоцентраль» (лист від 14.04.2021 № 2509/08), протягом опалювального періоду 2019-2020, у тому числі у період грудень 2019 - квітень 2020, ціна придбання Товариством природного газу при кожному придбанні була єдиною для всіх категорій споживачів, водночас, ціна природного газу, яка врахована у складі вищевказаних тарифів для всіх категорій споживачів, була також однаковою, але перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію Товариством проведено тільки для категорії споживачів «населення».

Період	Категорія споживачів	Ціна природного газу, яка врахована у складі тарифів, грн.	Ціна природного газу, за якою придбавало Товариство, грн.
Грудень 2019	Населення, бюджетні установи, інші споживачі	6 235,51	4 276,70
Січень 2020		6 235,51	4 650,00
Лютий 2020		6 235,51	3 948,00
Березень 2020		6 235,51	3 396,00
Квітень 2020		6 235,51	2 897,00

- 134) З наведеного у таблиці вбачається, що ціна природного газу, яка врахована у складі тарифів по Товариству, однакова для всіх категорій споживачів, а також, однаковими були й цінові зміни придбання Товариством природного газу для всіх категорій споживачів.
- 135) При цьому, у період грудня 2019-квітня 2020 ціна придбання природного газу для виробництва теплової енергії була значно нижчою у порівнянні з ціною природного газу у структурі діючих тарифів для всіх категорій споживачів, а в квітні 2020 зазначене зниження ціни природного газу відбулося на 53,54% (2 897,00 грн у порівнянні з 6 235,51 грн).
- 136) Крім цього вбачається, що протягом опалювального періоду 2019/2020 цінові зміни придбання Товариством природного газу для всіх категорій споживачів у бік зменшення відбувалися щомісяця, а тарифи на теплову енергію для цих категорій споживачів протягом даного періоду не змінювалися.
- 137) **Підставою для зміни розміру нарахувань за спожиту теплову енергію є умова, коли ціна природного газу (без урахування зміни тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), придбаного теплопостачальною організацією у відповідному місяці опалювального сезону, є нижчою від ціни природного газу (без урахування зміни тарифів на послуги з транспортування та розподілу природного газу, торговельної надбавки (націнки) постачальника), що врахована у структурі тарифів на теплову енергію, встановлених уповноваженими органами. (абзац 2 пункту 47 Постанови № 1198).**
- 138) Таким чином, АТ «Криворізька теплоцентраль», всупереч вимог постанови 1082 та Правил 1198 не здійснило перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію у період

грудень 2019 - квітень 2020 таким категоріям споживачів, як «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)», у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019-2020.

- 139) Така бездіяльність Товариства може призводити до ущемлення інтересів категорій споживачів, як «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)», оскільки зазначені споживачі були позбавлені можливості розраховуватись за отриману теплову енергію **за обґрунтованими цінами.**
- 140) У свою чергу, вартість теплової енергії, може впливати на розмір вартості товарів (робіт, послуг) суб'єктів господарювання – споживачів Товариства, зокрема у сферах: торгівлі лікарськими засобами, продуктами харчування, фармацевтичних послуг, медико-санітарної допомоги та навчальних закладів, споживачами яких, в свою чергу, є територіальна громада міста.
- 141) Так, в ході дослідження Відділенням проведено опитування споживачів Товариства з постачання теплової енергії – суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сферах медико-санітарної допомоги та навчальних закладів стосовно договірних відносин, умов споживання теплової енергії, впливу вартості постачання теплової енергії на вартість їх товарів (робіт, послуг), чи здійснено Товариством перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію у опалювальному періоді 2019/2020.
- 142) У відповідь на зазначені питання опитаними споживачами Товариства з постачання теплової енергії надано інформацію та підтвердні документи (акти та рахунки), відповідно до яких, нарахування Товариством у опалювальному періоді 2019/2020 здійснено за діючим тарифом, що свідчить про не здійснення перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію у даному періоді у зв'язку зі зміною ціни природного газу.
- 143) Як зазначено у листі [інформація з обмеженим доступом] (далі – Заклад освіти) від 27.05.2021 № 287 у відповідь на вимогу Відділення від 14.05.2021 № 54-02/1836, вартість теплової енергії є дійсно суттєвим чинником у витратах Закладу освіти та складає 10,93% від загальних витрат у 2019 році, 12,32% від загальних витрат у 2020 році. Кошти для оплати комунальних послуг (зокрема теплової енергії) надходять з державного бюджету України, головним розпорядником коштів є Міністерство освіти і науки України, та за рахунок власних надходжень, сума коштів, передбачених кошторисом на оплату комунальних послуг (зокрема теплової енергії), фактичні видатки Закладу освіти у опалювальному періоді 2019-2020 (грудень 2019 – квітень 2020) становили 2 533 105 грн, актами виконаних робіт (наданих послуг) у цьому періоді зафіксовано обсяги наданих послуг по ціні, що дорівнює діючому у даному періоді тарифу.
- 144) Комунальне підприємство [інформація з обмеженим доступом] у відповідь на вимогу Відділення від 14.05.2021 №54-02/1835 повідомило, що вартість теплової енергії є суттєвим чинником у витратах даного закладу, фінансування видатків на оплату теплової енергії проводиться за рахунок коштів з міського бюджету відповідно затвердженого плану використання бюджетних коштів, на оплату комунальних послуг з постачання теплової енергії у період грудень 2019 - квітень 2020 фактичні витрати становили 1813458 грн.
- 145) За умов існування значної конкуренції на ринку постачання теплової енергії, така бездіяльність Товариства, яка може призвести до ущемлення інтересів споживачів, була б неможливою, оскільки споживачі теплової енергії, внаслідок можливості вибору постачальника теплової енергії, обрали б іншого постачальника з більш сприятливими умовами споживання зазначеного товару.
- 146) У частині першій статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» йдеться про умови функціонування ринку, визнані такими, *«що були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку».*
- 147) Через відсутність альтернативних джерел постачання товарів чи послуг, що задовольняли б попит за нормальними цінами та умовами торгівлі, домінуюча компанія стає для покупців або продавців єдиним торгівельним партнером, стосунків з яким неможливо уникнути.
- 148) За таких умов, інші суб'єкти господарювання, споживачі потребують спеціального правового захисту від несправедливого ставлення до них, оскільки сам ринковий механізм з адекватним рівнем конкуренції не функціонує і не може захистити їх належним чином.

- 149) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку.
- 150) Відповідно до частини 1 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють.
- 151) Адміністративною колегією Відділення були надані АТ «Криворізька теплоцентрально» обов'язкові для розгляду рекомендації від 04.06.2021 № 54/8-рк/к припинити бездіяльність, яка полягає у нездійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 - квітень 2020 таким категоріям споживачів, як «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)», яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку постачання теплової енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку.
- 152) Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.
- 153) Листом від 17.06.2021 № 4201/09 АТ «Криворізька теплоцентрально» зазначило, що положення Постанови № 1082 та Правил № 1198 не містять прямого обов'язку щодо здійснення АТ «Криворізька теплоцентрально» перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 – квітень 2020 таким категоріям споживачів, як «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)», а передбачають лише право теплопостачальної організації на прийняття рішення щодо зміни розміру нарахувань за теплову енергію для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії.
- 154) Таким чином, порушення законодавства про захист економічної конкуренції Товариством не припинено, відповідних заходів для усунення наслідків порушення не вжито, чим може бути завдано значних збитків окремим особам та суспільству.

4.3. Наслідки дій Відповідача.

- 155) У листі АТ «Криворізька теплоцентрально» від 08.09.2021 № 6564/30 наведено загальну кількість договорів, укладених АТ «Криворізька теплоцентрально» зі споживачами категорій «бюджетні установи» та «інші споживачі», на підставі яких Товариством здійснювалося постачання теплової енергії цим споживачам протягом опалювальних періодів 2019-2020 та 2020-2021 років:
- [інформація з обмеженим доступом].
- 156) В ході розгляду справи отримано додаткову інформацію від вибірково опитаних споживачів теплової енергії АТ «Криворізька теплоцентрально» у опалювальному періоді 2019-2020 категорій «бюджетні установи», «інші споживачі», що підтверджує не здійснення Товариством перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію за період грудень 2019 – квітень 2020.
- 157) Всі опитані Відділенням споживачі категорії «бюджетні установи» у відповідь на вимогу про надання інформації від 24.09.2021 № 54-02/3761 зазначили, що вартість теплової енергії є

суттєвим чинником у їх витратах, на оплату теплової енергії використовуються бюджетні кошти.

- 158) Як, наприклад, повідомляє комунальний заклад спеціалізованої мистецької освіти [інформація з обмеженим доступом] (лист від 30.09.2021 № 61), вартість теплової енергії є одним із суттєвих чинників у витратах закладу, фінансується із загального та спеціального фондів бюджету, посідає друге місце після витрат на заробітну плату річного фонду бюджету закладу.
- 159) Таким чином, у даному випадку, бездіяльність АТ «Криворізька теплоцентраль» у вигляді не здійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію споживачам категорії «бюджетні установи», у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019-2020, має негативний вплив, оскільки зазначені споживачі були позбавлені можливості розраховуватись за отриману теплову енергію за обґрунтованими цінами та заощадити бюджетні кошти.
- 160) Також, відділенням здійснено вибіркове опитування споживачів теплової енергії Товариства категорії «інші споживачі», у тому числі комунальне підприємство [інформація з обмеженим доступом] (далі – КП [інформація з обмеженим доступом], Підприємство).
- 161) КП [інформація з обмеженим доступом] є ліцензіатом НКРЕКП у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення та забезпечує питною водою широке коло споживачів - населення та юридичних осіб у [інформація з обмеженим доступом].
- 162) Листом від 15.10.2021 № 10431 у відповідь на вимогу Відділення від 06.10.2021 № 54-02/3901 КП [інформація з обмеженим доступом] повідомило про постачання Товариством теплової енергії у опалювальному періоді 2019-2020 на об'єкти Підприємства на підставі договору [інформація з обмеженим доступом], всього на [інформація з обмеженим доступом] об'єктів Підприємства.
- 163) Відповідно до актів передачі-прийняття теплової енергії, на підставі зазначеного договору у опалювальному періоді 2019-2020 Товариством було відпущено Підприємству теплової енергії у кількості 558,13 Гкал на загальну суму 957 275,54 грн.
- 164) Як зазначає КП [інформація з обмеженим доступом] у листі від 15.10.2021 № 10431,:

(цитата) «Вартість теплової енергії впливає, але не суттєво, на вартість кінцевої продукції (товару, послуг), яку виробляє/реалізує КП [інформація з обмеженим доступом]. За даними звіту 8-НКРЕКП відсоток, який становить вартість теплової енергії у вартості кінцевої продукції (товару, послуг), яку виробляло/реалізовувало КП [інформація з обмеженим доступом] у опалювальному періоді 2019 року – складає 0,81%, у опалювальному періоді 2020 року – 0,46%.

...Послуги АТ «Криворізька теплоцентраль» носять сезонний характер та, крім фактору ціни, визначаються погодними умовами. Однак, за умови, що ці фактори будуть незмінними, а зростання/зменшення ціни на природний газ призведе до зростання/зменшення вартості послуг на теплопостачання на 10%, то і доля витрат у собівартості ліцензійних послуг КП [інформація з обмеженим доступом] зросте на 10%.

Таким чином, виходячи із фактичної структури витрат за 2020 рік, де послуги АТ «Криворізька теплоцентраль» складали у централізованому водопостачанні – 0,05135 грн/м3, у централізованому водовідведенні – 0,04589 грн/м3, зростання/зменшення вартості послуг КП [інформація з обмеженим доступом] буде дорівнювати у централізованому водопостачанні – 0,005135 грн/м3, у централізованому водовідведенні – 0,004589 грн/м3, тобто менше однієї копійки.».

- 165) Також, КП [інформація з обмеженим доступом] листі від 15.10.2021 № 10431 повідомило, що Товариством не здійснено для Підприємства перерахунків розміру нарахувань за спожиту теплову енергію у період грудня 2019 – квітня 2020 у зв'язку зі зміною ціни придбання природного газу, Підприємство не зверталося до Товариства з питань здійснення зазначених перерахунків.
- 166) Проаналізовано інформацію КП [інформація з обмеженим доступом] (лист від 15.10.2021 № 10431) щодо обсягів нарахувань Товариством за спожиту Підприємством теплову енергію у період грудень 2019 – квітень 2020 та беручи до уваги коефіцієнти перерахунків розміру нарахувань, застосовані Товариством до розрахунків зі споживачами категорії «населення», можливо очікувати економії коштів для КП «Кривбасводоканал», у разі здійснення

Товариством аналогічних перерахунків плати для Підприємства у розмірі 170164,89 грн, з огляду на наведене у таблиці:

№ п/п	Розрахунковий період	Спожито Підприємством теплової енергії, Гкал	Нараховано Товариством за спожиту теплову енергію, грн	Коефіцієнт перерахунку, застосований Товариством до розрахунків зі споживачами категорії «населення»	Можливий очікуваний обсяг перерахунків для Підприємства від застосування Товариством аналогічних коефіцієнтів перерахунку, грн
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6) = (1 – (5)) × (4)
1	Грудень 2019	216,15	370729,24	0,7833	80337,03
2	Січень 2020	193,35	331523,86	0,8246	58149,29
3	Лютий 2020	36,16	62019,76	0,7469	15697,20
4	Березень 2020	22,72	32473,47	0,6858	10203,16
5	Квітень 2020	9,12	15642,14	0,6306	5778,21
	Всього:	477,15	812388,47	X	170164,89

- 167) Наведене доводить вплив вартості теплової енергії Товариства на вартість товарів (послуг) споживачів теплової енергії категорії «інші споживачі».
- 168) Таким чином, у даному випадку, бездіяльність АТ «Криворізька теплоцентраль» у вигляді не здійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію таким категоріям споживачів, як «бюджетні установи», «інші споживачі» у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019-2020, має негативний вплив на вартість товарів (послуг) споживачів теплової енергії Товариства, зокрема на вартість послуг КП [інформація з обмеженим доступом] з централізованого водопостачання та водовідведення для територіальної громади [інформація з обмеженим доступом].
- 169) Окрім того, за результатом проведеного дослідження (на виконання доручення Антимонопольного комітету України від 12.08.2020 №13-01/824), Відділенням встановлено, що іншими теплопостачальними організаціями, охопленими дослідженням у Дніпропетровській, Запорізькій та Кіровоградській областях, здійснено самостійно перерахунки розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 – березень (квітень) 2020 споживачам категорії «бюджетні установи», у зв'язку зі зміною ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії, або здійснено зазначені перерахунки на виконання рекомендацій Відділення.
- 170) Наприклад, КПТМ «Криворіжтепломережа» листом від 08.09.2021 №1056/13 у відповідь на вимогу Відділення від 20.08.2021 № 54-02/3133 повідомило, що Підприємством здійснено перерахунки плати за спожиту теплову енергію споживачам категорії «бюджетні установи», у зв'язку із зміною ціни природного газу у опалювальному періоді 2019-2020.
- 171) Так, на підставі наказу по КПТМ «Криворіжтепломережа» від 05.04.2021 № 236 «Про зміну розміру нарахувань за теплову енергію та послугу з централізованого постачання гарячої води за грудень 2019 року – квітень 2020 року що надавалися для потреб бюджетних установ», підприємством здійснено перерахунки на загальну суму [інформація з обмеженим доступом].
- 172) Не здійснення АТ «Криворізька теплоцентраль» перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію у період грудень 2019 – квітень 2020 таким категоріям споживачів, як «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)» у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу, що використовується для виробництва теплової енергії, що може призвести до ущемлення економічних інтересів споживачів, демонструє прояв ринкової влади Товариства одноосібно диктувати власні умови реалізації товару на ринку постачання теплової енергії.
- 173) **Зазначена бездіяльність АТ «Криворізька теплоцентраль» триває впродовж 2020-2021 та протягом поточного періоду 2022.**
- 174) Така поведінка домінуючого суб'єкта господарювання порушує законні інтереси споживачів.

- 175) Відповідно до формулювань частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» експлуатуючу поведінку домінуючого суб'єкта господарювання (монополіста), тобто поведінку, яка завдає шкоди інтересам інших суб'єктів господарювання або споживачів, слабку позицію яких використовує домінуючий суб'єкт господарювання на власну користь, може бути кваліфіковано як зловживання.

4.4. Неможливість вчинення Відповідачем такої бездіяльності за умов існування значної конкуренції на ринку

- 176) Згідно з частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- 177) Зловживання може полягати у бездіяльності, коли домінуюча компанія не реагує на актуальність та соціальну значимість застосування справедливих цін для забезпечення стабільності ситуації, зменшення негативних наслідків, не знижує надмірно високі ціни для споживачів, економічне виживання яких повністю залежить від доступності відповідних товарів чи послуг.
- 178) У даному випадку ущемлення інтересів торгових партнерів відбувається шляхом реалізації теплової енергії за умови її придбання за цінами (тарифами), що не перераховані до обґрунтованого розміру враховуючи значне зниження ціни природного газу. Товариство, як домінуючий суб'єкт господарювання, демонструє ринкову владу, застосовуючи економічну владу, ігноруючи необхідність здійснення перерахунків споживачам за теплову енергію за справедливими цінами, які мають бути справедливими для обох сторін торговельної угоди, а не забезпечувати переваги лише одній стороні.
- 179) За умов існування конкуренції на ринку постачання теплової енергії, споживачі мали б змогу відмовитися від теплової енергії АТ «Криворізька теплоцентраль» та звернутись до інших теплопостачальних організацій.
- 180) У випадку існування значної конкуренції, метою якої є покращення якості та зменшення вартості товарів та послуг, на ринку постачання теплової енергії на території міста Кривого Рогу Дніпропетровської області, суб'єкти господарювання, що надавали б відповідні послуги споживачам, з метою більшої споживчої привабливості таких послуг прагнули б звести до мінімуму прояви неправомірних дій, що призводять до необґрунтованих витрат споживачів.
- 181) Виходячи з визначення поняття «економічна конкуренція», яке міститься в пункті 2 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», дає підстави стверджувати, що протягом досліджуваного періоду Товариство не зазнавало конкуренції з боку інших суб'єктів господарювання, оскільки змагання між суб'єктами господарювання передбачає вчинення ними певних дій, що є відповідно реагуванням на дії інших учасників ринку з метою здобуття переваг. В той час, як Товариство демонструє ринкову владу внаслідок відсутності у споживачів можливості перейти до споживання послуг інших суб'єктів господарювання.
- 182) Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- 183) Відповідно до пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції.
- 184) Згідно зі статтею 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

4.5. Загальні висновки щодо зловживання Відповідачем монопольним становищем

- 185) Ураховуючи вищезазначене, бездіяльність Відповідача, який протягом опалювального періоду 2019-2020 років займав монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання теплової енергії в межах території [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривого

Рогу, де розташовані діючі мережі, які знаходяться в господарському віданні Товариства, що полягала у не здійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію категоріям споживачів «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)» за період грудень 2019 – квітень 2020 у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019-2020 у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу» та Правилам користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, що було б неможливим за умов існування значної конкуренції на ринку, кваліфіковано Відділенням, як зловживання монопольним становищем на ринку відповідно до частини першої статті 13 Закону.

5. ЗАПЕРЕЧЕННЯ ВІДПОВІДАЧА ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ.

- 186) Листом від 22.07.2022 № 54-02/1288 Відповідачу було направлено копію подання від 12.07.2022 № 54-03/48п про попередні висновки у справі №54/50-21, отримане Відповідачем 27.07.2022.
- 187) До прийняття рішення у справі № 54/50-21 до Відділення не надходило від Відповідача інших доказів, клопотань, пояснень та заперечень у відповідь на подання від 12.07.2022 № 54-03/48п про попередні висновки у справі №54/50-21.
- 188) 16.08.2022 під час проведення засідання адміністративної колегії Відділення, на якому розглядалась справа № 54/50-21, представники АТ «Криворізька теплоцентраль» озвучили зауваження і заперечення, направлені Товариством листом від 04.08.2022 № 6533/09 на адресу Відділення у відповідь на подання з попередніми висновками у справі № 54/50-21 (копія листа від 04.08.2022 № 6533/09 надана під час проведення засідання адміністративної колегії Відділення), які в цілому зводяться до не згоди з висновками Відділення.
- 189) Зазначені зауваження і заперечення Відповідача не спростовують висновків Відділення та фактів, викладених у поданні з попередніми висновками у справі № 54/50-21, які були враховані при підготовці проекту рішення у справі № 54/50-21.
- 190) Ураховуючи наведене, Відповідачем не спростовано висновків Відділення щодо порушення законодавства про захист економічної конкуренції в дослідженій бездіяльності Товариства, яка полягала у не здійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію споживачам категорій «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)» за період грудень 2019 – квітень 2020 у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019-2020.

6. ВИСНОВКИ У СПРАВІ

- 191) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доведено, а Відповідачем не спростовано висновок Відділення про те, що Відповідач, займаючи протягом опалювального періоду 2019-2020 років монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання теплової енергії в межах території [інформація з обмеженим доступом] міста Кривого Рогу, де розташовані діючі мережі, які знаходяться в господарському віданні Товариства, бездіяльністю, що полягала у:
- не здійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію категоріям споживачів «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)» за період грудень 2019 – квітень 2020 у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019-2020 у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу» та Правилам користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198,
- що може призвести до ущемлення інтересів споживачів,
- і яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку,

вчинив порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку постачання теплової енергії.

7. ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ШТРАФУ

- 192) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції (пункт 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).
- 193) Відповідно до абзацу 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 Закону, накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- 194) Листом від 11.08.2022 № 6749/09 (вх. від 15.08.2022 № 54-01/1018) АТ «Криворізька теплоцентраль» надало копію Звіту про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Товариства за 2021 рік, відповідно до якого чистий дохід АТ «Криворізька теплоцентраль» від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2021 рік становить [інформація з обмеженим доступом].
- 195) При визначенні штрафу за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» враховано, що в ході розгляду справи порушення законодавства про захист економічної конкуренції Товариством не припинено.

Ураховуючи наведене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (зі змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5 зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що акціонерне товариство «Криворізька теплоцентраль» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація з обмеженим доступом]) протягом опалювального періоду 2019-2020 років займало монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання теплової енергії в межах території [інформація з обмеженим доступом] районів міста Кривого Рогу, де розташовані діючі мережі, які знаходяться в господарському віданні Товариства, як таке, що не мало жодного конкурента.

2. Визнати бездіяльність акціонерного товариства «Криворізька теплоцентраль» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація з обмеженим доступом]), яка полягає у не здійсненні перерахунків розміру нарахувань за теплову енергію категоріям споживачів «бюджетні установи», «інші споживачі (крім населення)» за період грудень 2019 – квітень 2020 у зв'язку зі зміною для Товариства ціни природного газу протягом опалювального періоду 2019-2020 у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 24 грудня 2019 № 1082 «Деякі питання нарахування (визначення) плати за теплову енергію та послуги з централізованого опалення, централізованого постачання гарячої води для споживачів у зв'язку зі зміною ціни природного газу» та Правилам користування тепловою енергією,

затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2007 року № 1198, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку постачання теплової енергії, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, яка була б неможливою за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на акціонерне товариство «Криворізька теплоцентрально» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація з обмеженим доступом]) штраф у розмірі 68 000 грн (шістдесят вісім тисяч гривень).

4. Зобов'язати акціонерне товариство «Криворізька теплоцентрально» (ідентифікаційний код юридичної особи – [інформація з обмеженим доступом]) припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, вказане у пункті 2 резолютивної частини цього рішення, у двомісячний термін з дня одержання цього рішення.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова адміністративної колегії:

Лариса ГРЕЧАНА

Члени адміністративної колегії:

Сергій ЧУХЛІСБОВ

Вікторія ОНЩЕНКО

Денис ТИМАРЄВ

Наталія ІГНАТЕНКО

Секретар адміністративної колегії:

Олена ФЕДОРЕНКО